

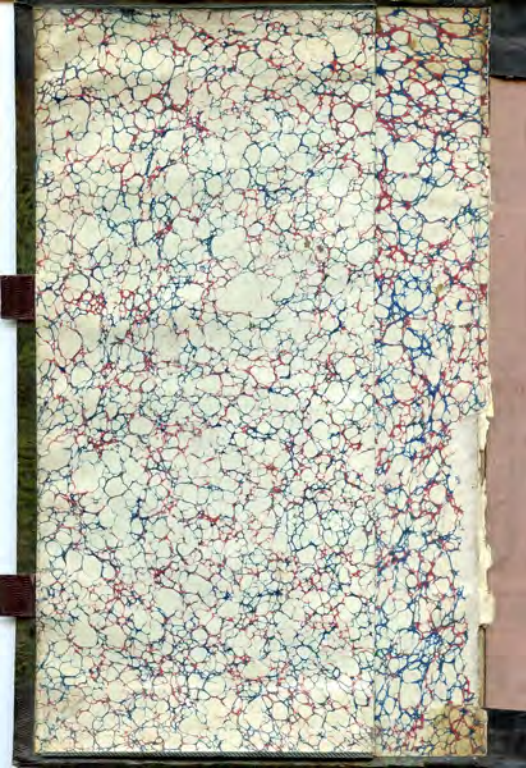
Norsk Folkemинnesamling
www.folkeminne.uio.no

Asbjørnsen 17

NFS ASBJØRNSEN 17

Del 17 Mappe ($15\frac{1}{2} \times 24\frac{1}{2}$). Hæri 1-21: 26. bl. (18×22) +
avfrent av N. Følthekal. 1855 n. 33-64 + bl. (18×23) +
bl. (10×17) + 26. bl. (14×23) + bl. (14×23)

Gynstende zis sig zynnumm stam
 saen delende unich Noctar. ether
 Inqno. Blacumde Laptler. ¹Thigat
 man ag tal un Noctar. Jort am
 Jaret sly tal un 3-4000 Sard.
 Jartpatidewen, spon syntias Noctar.
 unlatat Tra tal saen Tamuwar.
 Lofstous aluindelige Fryk alactat
 un 28 Tamuwar Noctar. stand
 as saenten Ohaatwoud een Exatret
 Tamuwar; ^{alltae} ^{un} ^{Exatret} ^{un} ^{Exatret}
 Fryk ^{van de} ^{Exatret} ^{un} ^{Exatret} ^{un} ^{Exatret}
 unypt unudaa, of slygaly as saen
 unypt laltan, byntan, zynnummby-
 sigat as laltan. Al un
 Gynst saen man saen saent zislydelt
 idat Exatret qua Jartpatid, unich laltan
 un byntan oflyt laltan, je saen
 man Noctar

Sin første Underviisning erholdt han af Stedets Præst, og Drengen viste allerede tidligt saa store Forhaabninger, at man engang i Tiden ventede sig noget Udmarktet af ham. Da han senere blev indsat i Trondhjems latinste Skole, gjorde han rivende Fremstribt og blev i Aaret 1811 dimitteret til Kjøbenhavns Universitet. Her tog han første og anden Examen med bedste Charakterer og helligede sig derpaa til Theologien, hvorved han understøttedes af sin Onkel, Oberst de Helmman. Allerede 1812 modtog han en Høymesterpost hos den bekendte Conferentsraad Brink-Seidelin, og tilbragte et Par lykkelige Aar i denne elskværdige og høit dannede Familie, der paa sin Side satte overordentlig Priis paa ham. Brink-Seidelin vnskede indstændigen at knytte ham nærmere til sig. Som Gier af Gudstet Crissholm havde han jus patronatus (Kaldøret) til et stort Præstefald i Sjælland, og Planen var, at Møller, saa snart han havde fuldendt sine Universitetsstudier, skulde overtage dette. Men de politiske Begivenheder gave hans Skjebne en anden Bending.

Da Kielerfreden i 1814 havde løsrevet Norge fra Danmark, og hans Fædreland befandt sig indvillet i Kamp for sin Selvstændighed, kunde intet tue hans ungdommelige Begeistring: ikke Kongebud, ikke Livsfare, ikke loffende Udsigter. Han bigede efter at stille sig blandt de Kjømpendes Rækker, og da den direkte Vej ikke stod aaben, ilede han ad Omveie over Jylland i en aaben Fisserbaad til Norge. Efter mangehaande Eventyr, der gave ham Anledning til at vise sin Overlegenhed, lykkedes det ham at smutte forbi de engelske Krydsere, der sendte ham sine Kugler, og han naaede lykkeligt Norge i August Maaned. Her var imidlertid Conventionen til Moss afsluttet, og med Forbauselse saae han Unionslaget vaie fra Frederiksøvarns Fæstning. Med hans Drømme om Krigerheder og Bedrifter var det nu forbi. Desto velsignelsesriggere blev den fredelige Virksomhed, han nu begyndte. Allerede i November tiltraadte han en Læsepost ved det dengang saakaldte Landkadetakademi — den nuværende Krigsskole — og blev fast ansat den 1ste Januar 1815.

Den 8de December 1821 udnævntes han til Overlærer og vedblev i denne Post lige til sin Død i November 1853, — og hermed ere de ydre Begivenheder af hans Liv afsluttede.

I de 39 Aar, Møller virkede ved Krigsskolen, ere Størstedelen af de nuværende Officiere i den Norske Armee dannede deri, og alle de ved hans Død fungerende militære Lærere, saavel som Chefen selv, havde været hans Disciple. I denne Stil-

ling bød Pligten ofte Møller at træde i Opposition til de unge kraftsprudende Menneskers personlige Tilbøieligheder; men det fæte sig med en saa reen Beloville, med en saa sand Humanitet og saa streng Rejsfærdighed, at han altid bevarede deres Hengivenhed, og dog tillige med en saadan Energie, at han kunde enhver Noeiansand. Hans Digt beherskede hans Omgivelser, og et Blik af ham, der trangte gjennem Mars og Bern, virkede ofte mere end den længste Tale. Charakteristisk er det, at de, som han var strengst imod, have bevaret den største Taknemmelighed mod ham; og mange hæderlige og ansete Mænd vedgaae aabenlyst, at det var Møllers Behandling i deres Lagdom, som de have at takke for, at de ere bleve til Noget.

Saa vigtig, udstrakt og fortsjensfuld end den nye Aildrede Virksomhed har været, saa udgjorde den dog kun en liden Deel af hvad Møller udtværede i sit lange og arbejdssomme Liv. Ved Førelsen med Sverige savnede Landet dygtige Mænd i alle Retninger, og det fattedes ikke paa Dyrdringer til Møller fra høiere Steder, at han skulde underkaste sig juridisk Embedsøramen, for at man kunde benytte ham i en større og højere Virkeførelse. Virkelig tog han ogsaa, umiddelbart efter at han havde giftet sig, fat paa dette Studium, men Begivenhederne — og navnlig hans Monarchens til Overlærer — medførte, at han ikke fuldendte det. Dog efterled det Spor i hans Sjæl, idet en vis Noiaagtighed i Begreberne og hans hele praktiske Retning vistnok synes at staa i Sammenhæng dermed.

I Aaret 1822 oprettede han et privat Institut, der, ligesom de lærde Stoler, dimitterede umiddelbart til Universitetet. Han konkurrerede med Statens Indretninger, der havde langt større Pengemidler at byde over, og gik ofte seerlig ubesværet Konkurrencen. Skolen rekrutteredes fra hele Landet og overtraf i Talrigbed alle de offentlige. Midt i Hoved- og Universitetsstaden havde den de bedste Lærerekræfter til sin Disposition, og saasnart et nyt Talent dukkede op, søgte han strax at erverve det for Skolen. Disse Kræfter vare stede friske, og leverede de ved det anstrængende Arbejde, ombyttedes de ufortøvet med nye. Dog saaledes, at han tillige behøvede en fast Stof af ældre og erfarne Lærere. I 23 Aar beskrevde Møller sin Skole, og en ikke ringe Deel af de gode Kræfter, hvorefter Norge kan disponere i Kielens og Skolens, i Staten og ved Universitetet er udgaaet fra hans Institut.

Uagtet Møllers dybtgaaende og omfattende Kjenndskab til Fædrelandets Historie, er han dog aldrig optraadt som Skribent

i dette Fag, og uagtet han besad alle de Egenheder, der karakterisere en Viceskabsmand, vilde han dog ikke gjælde for en iberøret Vær. Imidlertid havde han dog en virksom Andel i Udarbejdelsen af Statssecretair Platous Haandbog i Geografi og Statistik. Han var en Mand med grundige og solide Kundskaber i flere Retninger, men fremforalt en sund Dømmekraft og et agte praktisk Blik. Paa en Tid, da man i Danmark og Tyskland endnu forte vidtloftige og besværlige Debatter om Herredelse og Manglerne ved „samlet Skoletid,“ havde han strax seet, hvorpaa det kom an, og ved at tilføie Badning, Gymnastik og Fritid mellem Timerne, praktisk løst alle Vanskelighederne og imodegaaet alle Indvendinger, førend de endnu vare fremfælte i hine Lande. Han var forslagt en udmærket Skolemand for sin Tid; og det er ikke for meget sagt, at han gav Skolevæsenet i Norge et betydeligt Fremstød. Han forlod ligesaa mægteligt at behandle sine Lærere, som sine Disciple. Han var ikke blot deres Forsatte, der uvilkaarlig indgjød Agtelse, Kjærlighed og Ærbødighed, men han var ogsaa en fæterlig Ven og Raadgiver udenfor Skolen, stede beredt til at hjælpe, hvor det behøvedes. Og hans flere Menneskesundskab, hans udstrakte Bekjendtskab til Personer og Forshold satte ham isand til, i Stilbed at udøve en overordenlig Indflydelse. Dytignelser efter hans Død viste, at en meget stor Mængde Anglinger havde nydt Underviisning i hans Institut, uden at den ædle Mand havde villet oppebare nogen Gødtjærelse derfor. I flere Aar havde han over 20 Fripiladser. Den Hengivenhed, som alle bevarede for ham, viste sig paa mange Maader i hans Liv, og efter hans Død ved den Durighed, hvorved mange, mange hundrede af hans ferdums Disciple tegnede sig for Vidrag til en Mindestotte for ham, saaledes at man allerede saa Maaneder efter hans Død saar sig isand til at bestille et smukt og værdigt Gravmind, der til Vaaren vil være færdigt.

Heldige fystte Anlag satte Møller isand til at udholde en Arbeidsfemhed, som kun saa Mennesker vilde have taalt. Sjont han allerede beklædte et songeligt Embede ved Krigsskolen, og hans private Lærervirksomhed fuldkommen sted ved Siden af et andet — og det af de meest ansearsfulde, nemlig et Rectorembede — saa var han dog ved Siden heraf et af de virksomste Medlemmer i den herværende Primurerloge. Men dette tilhører ikke Drenthigheden. Møller udøvede stede det Godt, han gjorde, i Kæmde, og den høire Haand viste ikke, hvad den venstre gjorde; men talrige Mennesker gjemte Erindringer i taknemlige Hjertier og velisne hans Minde.

Allerede i Aaret 1818 havde Møller øglet B. Kauf-feldt. Hun skændte ham en Datter, der blev gift med den berømte Architect Chateaucneuf. Møller var saa heldig at opleve sin Sølvbrøllupsdag, og modtog paa denne (den 8de November 1843) fornøiede Reviser paa sine Venners Hengivenhed og sine Medborgeres Agtelse. Aaret efter nedlagde han sit Institut.

En Aften i November, da Møller læste Kviseerne i Athenæum, blev han overfaldet af et apoplektisk Tilfælde og døde saa Dage derefter, den 23de Novbr. 1853. Sjældent har man seet et saa talrigt og saa glimrende Følgeslag. Og da Begravelsesceremonierne vare forbudt, seel da som en anden Balsari til Graven, der var de fattige, der var Kvinderne. De talede ikke, de sang ikke, men de græd og deres Taarer vare veltalende.

Reise-Grindringer fra Sibirien.

(Af Prof. Haasteen.)

Dubelt i Irkutsk, og Reise til Irkutsk paa Floden Angara og Verchne-Fananga (1829. *)

Irkutsk, Hovedstaden i det østlige Sibirien, ligger i 52° 17' nordlig Brede og 122° østlig Længde fra Ferro, og har altsaa omtrent samme Brede som Hannover, og 6 Timer for Middag end Christiania. Paa den vestlige og nordlige Side omslænges den af Floden Angara, som kommer fra Baikal Søen i Syd, paa den østlige Side af Elven Uchakova. I Angara falder ved den nordlige Side af Staden den lille Flod Irkut, som kommer fra Vest og har givet den sit Navn. Den har saaledes en smuk Beliggenhed. Dens største Udstrækning fra Ost mod Vest er noget

*) Udgiøeren har spurgt mig, om jeg havde noget imod, at nærværende Stykke, som har været aftrykt i Aobjørnsens Aarbog for 1847 blev indbragt her. Da ender Ring, som en Gang er bleven trost, er Publicums Gendøm, saa kan jeg ikke have noget derimod at indvænde, naar Høfkalenderens Kjøbere ikke ere uilfredse dermed. Jeg har imidlertid tilføjet nogle Skildringer, som i Aarbogen vare udeladte.

over 1500 Sashén,*) eller næsten 3 Norst Mill, og fra Nord til Syd 1100 Sashén eller 3 N. Mill. Den har 18 Kirker, hvoriblandt en luthersk og en katolsk. De russiske Kirker ere meget anseelige Bygninger i den Byzantinske Stil. De bære sædvanlig 3 Kupler i Form af en Reddit, hvis Spidse er vendt opad, og som hviler paa en Cylinder af noget mindre Diameter. Den midterste er den største og højeste, og bærer sædvanlig et stort Jernkors af gjennemdruffet Arbeide; de fire mindre omgive denne i et Kvadrat. I Peterøburg og Moskva ere paa nogle Kirker disse Kupler belagte med ferguldede Kobberplader; sædvanlig ere de malede med en lys Farve, f. Ex. lysegrønnen. Det hele Norge har neppe 2 eller 3 Kirker, som i værdigt Udsende kunne sammenlignes selv med Kirkerne i de Sibirske Landbyer. Denne Mængde smukke Kirker i de større russiske Stæder giver dem i nogen Afstand et imponant Udsende, naar man, især i Aftenstunden, nærmer sig dem. Staden besaaer for det meste af Træhuse, dog ere alle offentlige Bygninger og rige Kjøbmands Huse af Steen. Disse Huses Facade maa altid opføres efter en i Peterøburg udgIVEN Bygnings-Art, i hvilken Byggeren kan vælge den, som falder bedst i hans Smag; den indre Indretning er ham selv overladt. Saaledes have disse Bygninger altid en smuk Udside og ere ofte prydede med Medaillions i Basrelief, eller andre Forzirlinger. Irkutsk er det østlige Sibiriens General-Gouverneurs og en Erkebispes (Archierei) Sæde, og har et med en smuk Instrumentafsamling forsynet Gymnasium, et stort Bazar (Gostinni Dvorr), bestaaende af Boutikker for alle Slags Artikler fra de fineste til de groveste. Den ligger paa en Heistele 1000 til 1200 Fod over Havets Overflade, og saa fjernt fra Havet, at naar Angara er tilfrossen, er der ingen Kilde til Damp eller Fugtighed i dens Nærhed. Luften er derfor her saa ualmindelig tør, at Dagen efter Regn og Slud om Foraaret er der ganske tørt og høvet paa de ubrologte Gader. Himmelen er fra Januar Maaned, da Floden belagget sig med Is, her bestandig saa klar, at der ei er den mindste Skyplet af see lige til Enden af Martz, eller Begyndelsen af April, da Floden igjen gaar op. Ombr 30° Kulde gaar Solen op og ned saa klar og reen, som en blank Guldtallerken; Stjernerne tindre med et hvidt usjendt stadigt Lys.

*) En Sashén er nøjagtig 7 Engelske Fod.

Allym...

ver, og den ene heelt over lueforgøldt. De havde vel menneskelig Skikkelse, men udtrykte ved Gebærder og Stillinger Brede og de rædsomste Vædensfaber. Den forgøldte var udslyret paa en saa ufømmelig Maade, at det ikke lader sig beskrive paa Prent. Foran hver Sted en Rab af flere flade Papfasser paa et langt smaat Bord, fyldte med Conditiorie-Sager, hvoraf en af Hølaget tog endel Sykker. Men dette sacreligse (Kirkeran) maaske uden tvivl være bleven bemærket af en Chinese; thi en anden Dag, da vi besøgte Naimatshin og nærmede os Templet, bleve vi bortvist.

Endelig saae vi samme Dag paa vor Vandring i Wien en Slags Chinese Comedie udført paa et Stillads, eller Slags Altan foran en Bygning. Da der i Naimatshin et taales Kræntimmer, bleve Damerollerne udførte af Kjobmandsbredene i Dvindedraagt. Alle havde de Papirmaaker for Ansigtet. Vi forstod naturligvis intet deraf; men man sagde, at Hæren drejede sig om „en ihjelstuet Gaas.“

Den 22de begave vi os paa Tilbagereisen, og besøgte den 23de Chamba Lama, Buraaternes Høvedspræst, den næstbøjest blandt de Lamaiske Gæstlige efter Dalai Lama. Buraaterne ere et mongolisk Nomadefolk, som leve paa en stor Steppe noget vestenfor Selenqinsh, hvor de have et Tempel, i Nærheden af hvilket Chamba Lama boer i et Træhus. Han var af Natshalviten i Berchne-Meinsk bleven underrettet om, at vi paa en vis Dag vilde besøge ham, og sendte at see den Lamaiske Gudstjeneste. Vi modtoges med en stormende Musik af 300 Lamaer i deres festlige Dnaat, opstillede en halv foran Chamba Lamas Hus, i to Rader, imellem hvilke vi marscherede, med deres mange forunderlige blæsende Instrumenter, Hæmpemæssige Gongoner og Triangler, og med lange laquerede Stænger med store runde Træstiver paa den øverste Ende, hvorpaa vare afbildede Sol, Maane og andre forunderlige forgyldte Figurer. Paa Trappen bleve vi modtagne af Chamba Lama, en umaadelig stor og corpulent Mand i en rød Alieis Kofaan og med en stor Guldmesbaille med Keiserens Billede, og bresat paa Randen med Brillanter, hængende paa brystet i et grønt Baand om Halsen. Efter nogen Samtale ved Hjørn af to Tølle, vor Eihlander Gustav Rosenlund, som overføjte fra Tyds til Rusisk, og en Russer, som overføjte fra Rusisk til Mongolsk, bleve vi indførte i Templet, hvor imidlertid alle Lamaer vare bleven samlede i 4 Rader langs Pillerne fra Døren til Alteret, og begynte deres Musik,

Meddelelsen har nu saa godt han har formaaget seet at fuldføre sin Opgave, men han maa endnu udbede sig Kæjernes Opmarksomhed for efterfølgende Linier, i hvilke han tillader sig til Prøve at foreslaae Marker for fire af de norste Byer, der nu for Tiden ikke have saadanne. Ved Hørfattelsen af disse Bomarker har jeg helst faldt ved den Regel, at de bør være simple og forhaalige. Motiverne til de i Markerne anbragte Figurer og Gjenstande troer jeg for Endver vil være let forhaalige. Det skulde være mig overordentlig hjært, dersom nogen af disse Communers Bestyrelser fandt dem værdige til at antages som Marker for deres By, men jeg glæder mig i al Fald ved Tanken om, at de dog maaskee kunde blive Anledningen til, at man i en eller anden af vore Byer tog en Beslutning i denne Sag.

Idet jeg henviser til den vedbestede Tegning, tillader jeg mig altsaa at foreslaae, at man antog følgende Marker:

1. For Laurvik (Fig. 1).

Et deelt Skjold, der i den ene halve Deel viser et udsprunget Bogetra i hvidt Felt og i den anden halve Deel har et sort Mastindjul i hvidret Felt. Ved det Forste var „Laurviks Tir“ erindret og ved det andet det store hertlige Værk, der findes i Staden og ved hvilket saamange af dens Indboanere finde sit Brod.

2. For Sandefjord (Fig. 2).

Solv-Felt, hvori Hygra i blaat Bevant med en gulden Skaal i Haanden, hvoraf en sort Slange drifter.

3. For Tromsø (Fig. 3).

En haaende soløverne Reen i hvidret Felt.

4. For Klekkfjord (Fig. 4).

En norsk Fodsbaad i fraadende Volger paa hvidret Grund.

Hørværigt maa jeg, i Forbindelse med disse, nu meddele Prøver til fire Bomarker, gjentagende tillade mig at opfordre Formandskaberne i de mærkelose Byer til at tage denne Sag under Overveielse og sege anskaffet passende Symboler for deres Bye. Thi jeg kan dog ikke tro, at en Commune, som til Eksempel Laurvik, længere — naar Sagen engang er bragt paa Bane — vil finde sig i at dets Dørlighed betjener sig af det hæslige Signet, som af den hidtil er benyttet til offentlige Documenter. En hvillensombest Kunst i Gravstaksten maa dog idetmindste kunne skjære Communen et bedre Bogstav-Stempel. Og idet jeg fremsætter denne fornyede Opfordring til Communerne, vil jeg

ikke unblade at tilføie, at da jeg til egen Fornoielse har forfattet Udkast til Mærker for samtlige norske Byer, saa turde det være muligt, at jeg, for det Tilfælde at nogen Commune skulde ønske det, kunde yde nogen Bistand til Forfættelsen af et passende Bymærke — og skulde det være mig særdeles kjær om nogen Stads-Beskyffelse i saa Maade vilde henvende sig til mig. Vigeledes tilbyder jeg min Bistand isald nogen Commune hos nogen Graver hersteds maatte ønske skaaet Stempel til deres Bymærker; thi da jeg forhen selv har beskaffet mig lidt med Graveringsarbejde og deri har nogen Indsigt, tør jeg tro at kunne forstaae Beskaffende veludførte Stempeler.

Da jeg antager, at det vil interessere en og anden Læser derom at erholde Kjendskab; men især fordi jeg betragter det som et godt Forsvar for min Sag, tilføier jeg til Slutning, at jeg i den allerførste Tid har bragt i Erfaring, at Bergens Hørmandskab har henvendt sig til en af vore mere anseede Alderdomsførere for gjennem ham at erholde paalidelige Tegninger af de forskjellige Udgaver af Bysegillet og et Forslag til en forment Udgave af den eldgamle Stads Vaaben.

End engang vare den Sag, som i disse Linier paany har været omhandlet, anbefalet til Landsmænds Opmærksomhed og Deeltagelse. Den angaaer det hjære Fædreland, til hvis Hæder og Anseelse vi dog Alle saa gjerne vilde yde den Stjær vi formaae. Hornsningene om, at der ofte er kommen gode, ja store Virkninger af smaae Marsjaer, har givet mig Mod til at fore dette Anliggende frem for Landsmand og tale det første Ord i en Sag, der vel forstaaet, maatte være istand til at nære og styrke den sande Nationalsjæle hos vort Folk.

Fra Sognefjorden.

(Af P. Chr. Rødjenssen.)

Den friske Bris, som tidligere paa Dagen havde blæst ind over Sognefjorden og bragt Kjøling og Svalde fra Havet, tog ~~nu~~ og ~~var~~ af, og Barmen og Kummerheden blev næsten utaalelig for mine Folk, der fra den tidlige Morgen havde fort Aarerne med Kraft og færdedes med mig paa Hjørdep. Nu led det mod Aften; jeg vidste, at jeg snart paa Morgenstunden kunde naa mit

Meddelelsen har nu saa godt han har formaet segt at fuldføre sin Opgave, men han maa endnu ubede sig Kærlighedens Opmærksomhed for efterfølgende Linier, i hvilke han tillader sig til Prøve at foreslaae Mærker for fire af de norske Byer, der nu for Tiden ikke have saadanne. Ved Forfættelsen af disse Bymærker har jeg holdt fast ved den Regel, at de der være simple og forstaaelige. Motiverne til de i Mærkerne anbragte Figurer og Omskrivning troer jeg Endvær vil være let forstaaelige. Det skulde være mig overordentlig kjær, dersom nogen af disse Communers Beskyffelse fandt dem værdige til at antages som Mærke for deres By, men jeg glæder mig i al Fald ved Tanken om, at de dog maaske kunde blive Anledning til, at man i en eller anden af vore Byer tog en Beslutning i denne Sag.

Idet jeg henviser til den vedfæstede Tegning, tillader jeg mig altsaa at foreslaae, at man antog følgende Mærker:

1. For Laurvit (Fig. 1).

Et deelt Skjold, der i den ene halve Deel viser et udsprunget Bogetræ i hvidt Felt og i den anden halve Deel har et sort Maskinhuul i heirodt Felt. Ved det første var „Laurvits Jær“ erindret og ved det andet det store herlige Mærk, der findes i Staden og ved hvilket saamange af dens Indvaanere finde sit Brød.

2. For Sandefjord (Fig. 2).

Solv-Felt, hvori Høgen i blaat Gravet med en gylden Skaal i Haanden, hvoraf en sort Elange drifter.

3. For Trømsø (Fig. 3).

En sikkende Solberne Keen i heirodt Felt.

4. For Hellefjord (Fig. 4).

En norsk Lødsbaad i sikkende Sølvgrøn paa heirodt Grund.

Forsvovrigt maa jeg, i Forbindelse med disse, nu meddele Prøver til fire Bymærker, gjentagende tillade mig at opfordre Hørmændene i de mærkelige Byer til at tage denne Sag under Overveielse og søge anskaffet passende Symboler for deres Byer. Thi jeg kan dog ikke tro, at en Commune, som til Exempel Laurvit, længere — naar Sagen engang er bragt paa Bane — vil finde sig i at des Værdighed betjener sig af det bærkelige Signet, som af den hidtil er benyttet til offentlige Documenter. En hvillensombelst Kuster i Gravorstanken maaske dog ittemindste kunne hjære Communen et bedre Høvslovs-Stempel. Og idet jeg fremsætter denne forment Opgjørelse til Communerne, vil jeg

ikke undlade at tilføie, at da jeg til egen Fornøielse har forfattet Udsigt til Mærker for samtlige norske Byer, saa turde det være muligt, at jeg, for det Tilfælde at nogen Commune skulde ønske det, kunde yde nogen Bistand til Forføttelsen af et passende Bymærke — og skulde det være mig særdeles kjær om nogen Stads-Bestyrrelse i saa Maade vilde benvende sig til mig. Ligeledes tilbyder jeg min Bistand istad nogen Commune hos nogen Graaber hersheds maatte ønske saarete Stempler til deres Bymærker; thi da jeg forhen selv har beskaffet mig lidt med Graveringsarbejde og deri har nogen Indsigt, tør jeg tro at kunne forstaafe Bedkommende veludførte Stempler.

Da jeg antager, at det vil interessere en og anden Læser derom at erholde Kjendskab; men især fordi jeg betragter det som et godt Forsvarsel for min Sag, tilføier jeg til Slutning, at jeg i den allerførste Tid har bragt i Erfaring, at Bergens Formandskab har henvendt sig til en af vore mere anseede Alderdomsforstær for gjennem ham at erholde paalidelige Tegninger af de forskjellige Udgaver af Byghillet og et Forslag til en fornyet Udgave af den aldgamle Stads Vaaben.

End engang, være den Sag, som i dièse Vinier paany har været omhandlet, anbefalet til Landsmænds Opmærksomhed og Deltagelse. Den angaaer det høire Fædreland, til hvis Hæder og Anseelse vi dog Alle saa gjerne ville yde den Effort vi formaae. Forsivningen om, at der ofte er kommen gode, ja store Virkninger af smaaæ Ansæger, har givet mig Mod til at fore dette Anliggende frem for Landsmænd og tale det første Ord i en Sag, der vel forstaaet, maatte være istand til at nære og styrke den sande Nationalsjælelse hos vort Folk.

Fra Sognefogden.

(Ud af en Arbejdsplan.)

Den friske Bris, som tidligere paa Dagen havde blæst ind over Sognefjorden og bragt Kjøling og Svalde fra Havet, ~~var mere og mere af~~, og Varmen og Lummerheden blev næsten uraalelig for mine Holl, der fra den tidlige Morgen havde fort Aarerne med Kraft og færdebes med mig paa Fjorden. Nu sed det med Afsten; jeg vidste, at jeg først paa Morgenstunden kunde naa mit

Bestemmelsested og besluttede derfor at tage i Land for at holde Kveldested og hvile paa den første Odde, vi naaede, indtil Svalde kom med Aftenen eller Natten. Aaretagne saldt langre og kraftigere, da Beslutningen var fornyet, og Baaten skjed hurtig hen paa Fjordens blanke grønligke Blæde mod det nærmeste Næs, men, uagtet dets tilføieladende Færde, tog det Tid ud, for vi naaede frem; thi Dugtsværfredens ubante Størhed og Jættens Høide, havde ~~et~~ særdaanlig Suffet os med Hensyn til Afstanden. Endelig vare vi der. Det var friskt og grønt paa dette Næs med dets rige Næs- og Græsstoppe, saa blødt og indbydende som Silke og Floiel. Et malerisk Næs stættede sig op til en ald gammel ~~og~~ med

valdige Grene og en Krone, hvis kraftige Væghold udbrede sig vidt over det modvægte Tag og over et gammelt oplagt Jagtstrog, som i Lø af Nøstet halv Skult stittede frem af en Skov af Hæsel- og Rosenbuske, mellem hvilke hjemmearbejdige Karvehjelder vared sine purpurfarvede Klofterader. Den mørke valdige Egetrone tegnede sig stor af mod Hængerbirkens finere og lysere Bløvær, der med vilde Ubleitær og anden Kvæf og Nækkede Vættærne og Kierne opover, og omgav et Udsæde, som laa paa en sinnende grøn Plet under den overhangende Bjergvæg.

Nedens et Par af Hollene bragte i Land, hvad vi behøvede fra Baaden, og en af dem gav sig især med at gjøre op et lidet Baal, mellem en Høb Høre Stene, for at lege den Kaffe, de med Forudnydelsens Kængsel oftere havde emtalt, tænkte jeg mig en Cigar og strakte mig, træt af den langvarige Sidden i Baaden, med Behag ud i Græsset paa en gammel Dragenapp. Nogen fra Baalet fæg tung op i Veiret, men hvorelæds snart for det svage Træk, der endnu var i Luften, den over Baaden med dens eventyrlige Vædning af Bundstræber og alle de Grekter, der hore til at fange og oplage Dyrets Dyr, og ind over Fjordens blanke Speil.

I flere Dage havde det været Solgangsveir med vrelende Landvind. Stille, Havvind og klar Luft, som kun af og til svagt fordunleedes ved lette Sommerfyer eller tæstere Skybanker, der trak op med Havgulden om Eftermiddagen, og under dette herlige Augustveir vilde Fjordlandsfæberne sig ret i sin Glæde; thi de bag hverandre fremspringende Hjelde og Hjelbrøders maastige Former, hvis boiede, brude og hyltende Vinier ofte virkede harmonist sammen, laa der i ligesaa samstemmende og tiltalende Farveovergange fra det dybeste Blaa og Blaasort til Horizontens

fluen
 luft
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

Denne Aarbed i Luften, som ogsaa tidlig i Morges havde herket, som havde ladet os sefjeld de fjerneste Gjenstande i skarpe Omrids, som havde fremkaldt alle disse fine blaaennde Overgange, der ere eiendommelige under den friske Kuling og den klare Dag, og nu mere og mere for en Døsigbet, der gjorde Farvene mattere og tungere og lode Hjeldens Former synes endnu valdigere, endnu mere storartede og truende. Morke Skybanter med gyslagtige og ledbergslignende, sammenvredne Mellempartier opfangende Afstenslens Straaler og gjød dem atter brude, gløedende og gullende ud over Hjeldtoppe og slinnende Enebræder i Høiden; gjennem en Østfrit faldt de i tinerende Straaleflod ind i de grønne Kvartier oppe i Vich, og den stod saa grell og strigende mod Landskabets morke Skjoger og dybe Farver som Dunteglammet, der gik op igjennem Bræsterne efter en Søufjel med ranglende Hjelder, led forkyrrende i Afstenshilden. Solen sank snart bag Hjeldklammens Snerand og efterlod sig kun et Skær af sin Glans i Skyerne og Rodmen paa Bræerne, og Blammet forstummede snart i Høiden; men Hjemen

og hængte sig
 deraf led ned til os sammen med den stærkere, dybere Eufon af alle Gløe, hollent, i Forning med den tidligere Vummerbede, den forandrede disige Luft og de opstrækkende Skyaafer, bebudede et Uveir. Mine Høft havde tagt den brune Altar og kastet doglig paa Baalet, som om ille Luften var dem varm nok; nu laaf de uskarpe omringning Iden; kun en af dem, der efter en bliffende Øversensomh, var optraadt som Formand for de øvrige, hed overfrit og talte med mig om Veiret, som han neppe troede vilde brude sig for Midnat. Saaledes som Vaaret i Sluggen (det var hans Navn) stod der foran Iden, saa han endnu mere skæpmærslig ud end han var af Naturen og passede derfor saameget bedre ind i de storartede Omgiveller. Han var en høj, haarbøget Mand med Semandens noget overveidende Udvingling af Overtroppen; men den livsvarige Høft paa Hjerde og Daaret havde dog hos ham ille ganske udelukket Bondens Vedfrit og Hørd i Hjeldene, og hans Hød var derfor ligesaa stark og roff som hans Haand og Arm. Det var saaledes ille noget paafaldende Misforhold i dette Legeme, der var ligesaa bareet som Semandens Hjømpen med Storm og Volger som ved Jagerens trøttende Høft efter Bjørnen i Vierne og efter Renen paa Hjeldet. Dans Anfæt var godt faaret og havde skjalle dristige Etat; de store buftede Bryn, der vare sammenvorne over en frum, hæft fremtrædende Næse og det rige, i disse Egne uarvvanlige, røde Skjag, som omgav det, gjorde næsten Udstræket vilbt; og naar det rødt i ham og han hestig med den nægtige Udvas, som han undertiden led høre, gav de øvrige en Anvendning eller Paamindelse, sig hans hele Oprædelse noget saa Horrovent og Udfordrende, at han paa en transatlantisk Kyst, i Marocco, eller mellem de græste Der, gjorde kunne gaad og gjælde for en Sørover. Vaaret var dog ille saa farlig, som han i saadanne Dieblit saa ud til, thi han led aldrig Sol gaac ned over sin Hidsighed eller Vrede; naar han havde vendt sig, spillede Munterhed og Humor igjen i hans klare mørkeblaae Dine, og en boefig Stemme, der ofte havde en mild og venlig Klang, underhøit hans luttige Foredrag boade i Samtaler og i de utallige Fortællinger, som i det fældige, slingende Sagnemaal usankseligt flød af hans Mund. Han var fjendt af Alle og fjendte Alle; i de øfte Dage vi havde færdedes sammen, havde vi ille været i Vand noget Sted, uden at han var fjendt der, og vi havde neppe truffet nogen Baad eller Føgt, uden at han fjendte en eller flere, undertiden samtlige i Besætningen eller Raget, og verlet med dem skjændende eller alvorlige

Orb, der, selv om de kun breiede sig om Veiret, dog neppe vare frie for altsens fomlisse? Døgnvandringer og Ironi. Det var imidlertid ikke altid for Sogens Skyld, han indlød sig med Reisende fra andre Trakter; thi der var et Kønne/han overalt søgte Ophøsnig om, og det var Østet; at indhente Underretning om, hvor maaht mulig havde brøggæet, eller hvor man havde Overflod af dette, lod til at ligge ham saare paa Hjerte, og hvor Keilighed tilbød sig, blev altid Dunken eller den lille Skagge forsynet med friskt Forraad af det maltrige, humørfæste, hjemmedbruggede „Drille“. Den utbredte Kjendskab til indbyggendes og langfærdendes Høst, som er berøet, sagde hans han havde erhvervet under sin Færd paa alle Kyster og under sin Fart som Kjentmand, Jagtskipper o. s. v., i hvilke Egenstaber han tidligere havde foret i mange Aar, og hvorunder han, som han selv sagde „havde været inde i hvert Hul fra Bartehuus og til Arendal.“ Det lod ogsaa til, at han havde lært Pestens Omstændigheder at kende; thi medens han i en tidligere Tid af sit Liv havde ciet Gaard og Jagt, var han nu indskrænket til en liden Plads og laa i Skyds og paa Dagarbejde med leiet Baad. Men enten denne forandrede Stilling hidrørte fra Uheld eller fra Ølet, som han havde været saa meget, eller fra hans lette uskadige Sind, der lod hver Dag have sin Plage, eller fra en Sammenvisken af disse Kræfter, derom vil jeg ingen Ophøsnig. Fra en Samtale med de øvrige Høst om det sidste Vaarslidisse, som han havde deklaget i, som han ind paa et af sine Indsamlingskammer, Strilerne, og deres eiendommelige, stedsartige Levemaade og Husholdning, som han tidligere i latterlig eventyrlige Træk, og nu gik han gjennem Modfærmningen over til Fortællingen om den beundringsværdige Kraft og Uheldendende mange af dette Høstefærd viste og uvilkede i disse Kærselens Tid, da Cholera udbrod under Sidessillet i 1849.

At gjengive disse Fortællinger saaledes som de bleve fortalte vilde være en vanskelig Opgave; man fulgte dem under deres angstfulde Hjemreise, man hørte Samtalerne mellem de Sogte, Glentige og Ulemattede og de der sled sig op til sidste Stund for at bringe dem hjem eller berede dem en religiøs, mildere Død under Badstuearbejde end under den aabne Vinterhimmel, og i disse Samtaler malede der sig en Fortvivlelsens Dødsindligning og Dødsforagtelig Humør, der stod i den skarpeste Modfærmning til den overdrevne Frigjæts Værelighed og lomlisse Vaarfund hos de Hjemmeværende hvor de søgte Tilflugt og Hjælp. Det var

ikke vanskeligt fra saadanne Fortællinger om Stræf og Død at tilvejebringe en Oergang til det Overnaturlige; vi var snart inde i altsens Historier om Gjenangere og „Dauinger“, og herfra banedes Veien til de følgende Historier, som Baard fortalte paa sin eiendommelige Maade, og som hans skærsfulde Sprog gav et eget Rynd og et Præg, som vorer Estrifsvog, uagtet al den Værelighed, han vanskeligt ved at gjengive.

Efter en Stankøning, hvori han havde Tobaksblade, stoppede han sin lille Metalpibe og tænkte den ved Vaalet, der nu blussede friskt og lyfte stærkere end det sidste Dagblisjar paa den indvredte Egesamme, paa Nøstets fastgroenne Tog og Rævedalderens pragtfulste Klokker, begyndte han atter paa en Fortælling:

„Den værste Døuing, jeg har hørt, det er gaet Ord om, det var gamle Venmanden paa Dalsøen, og det var ikke underligt, for medens han levede, var han en fængelig søl Mand med en stor Hjørnelindesue paa, og han havde gjort alt det Onde, som Nogen kan gjøre; han havde suget den Røstiges Svød og Bled, han havde saaet Armoden og støttet Nøstene; men han vil ogsaa en brat og usjelig Ende, thi han stupede ved i Bergveien for han kunde nærne Jesu Navn. Aldrig har Nogen hørt om lig Staal og Styr ved noget Lig, som det var ved hans, ja det var „ei Malafessa te Espofri!“ Da han laa paa Ligstraa og de vaagede og brændte over ham, blev Pestens Lufte, og da de kom igjen med dem, sad der en stor, svart Katte ved „Hovve“ paa Kæret, og den var det Angen, som var Mand til at flytte. Det sidste ikke blide der Kæret end to „bjærtia og bærdige“ Karle, de laag i en Sengekarim, men hele Kæften hændte de Hjelene buigede sig under dem som om de laag paa Baarer (Volger). Da Kæften stude saars igjen, blev det et Dagveit, som varede saalange Gravellet stod paa, og Klokkerne lude de ikke saet til at ringe, for Døse Ringer i Bergkøben gif op i Taarnet og løste dem; da foer det saa fuldt ned igjen med Trældskab og Djævelskab, at han kunde mest ikke bjerge sig, men han var af dem, der kunde Nangt og Meget. Venmanden var en stor, svart Mand i levende Live, men Kæften var ikke tungere, end om han havde hørt en Hanskret, og det var dem, som haade mest og sagde, at den svarte Katten var reist af med ham, for han som i den. Da han kom under Torven, blev Veiret ligeaa slent og vandeligt, som det havde været usjelig og mægløst under Gravellet, men paa Gravellet vorde der op alle Eløgs Nifs med Vaale paa, som Angen havde set for. Siden den Tid safer han med i Dule-

Streien, og der er han blandt de Boiiste. Han farer nærmest efter Nollen, som holder Jorcomarken paa en hoart Duf, og derfor maa Jagen i Holget sig: „nok paa Brøstle“ (rol i Vidstet).

„Det var sijn Folge, den Karlen var kommen i,“ yttrede Aadne Utiqarden, idet han tærende sig om Munden efter Oldrifsen, han havde taget, og langede Dunken over til Kortalleren, jeg har bort gjit den Enden i Nordfjord og der lige de, des ifte er Andre i den end Sjiftspittet og Algjerningsmand og Krimfalk og Stoghed, men hvor den kommer fra, eller hvor den har sin Oprindelse, det har jeg aldrig bort gjit.“

„Ja, det skal jeg sig dig plen“ svarede Vaard, som altid vidste noie Bistid eller under enhver Omstændighed havde et stillvaskende Udsagn paa rede Haand. „Indi i Vøster var det to Tøse, som var om en Dreng, de liste vel begge to, men Drengen liste bare den ene og hun blev fremmelig. Da de fulde til Stolten disse Tøse og de red forbi Kringsletnet ude paa Stupet, saa vilde den ene sluse den Anden udi, men det gik iffe bedre til, end at de valt ned i Vandet begge to. Naar Streien kommer der, saa komme ogsaa Tøsene ridende op fra Vandet, og Gamle Pensmanden kommer til ved en stor Kasp paa Deegaards-Boen, for der har han været med og sløttet Skjellet og hver Gang han kommer, saa brænder det i Kassen som om den stod i Væ, men Blodet er iffe som vor, det er iffe en løs Jld, den er mørkered, mørkere end Gleder og Bindsvær om Morgenen. Det var ellers Karle, som saa det paa een Gang. De Andre, som følge Streien, komme til hver i sin Hjerding, somme paa Østge, og somme paa Sætle, somme paa Lønder og somme paa Kærret og de fare med stor Don og Dur som af en best Østredstift ned igjennem Dalsdaalen forbi Deegaarden og gjennem Skaarregårdene til Dalsøren, der holde de Dank. Ved Maltetbakken er de ogsaa vant til at stande. Der traf Halsar Bringe dem engang paa Daalken, og rød blev han, ser det var fælt Folge at møde der, det var baade haalt og brat; ja, han blev saa rød, at han lovede en Mæle Korn til de Høttige, om han slap fra dem, og det fulde vist Noget til, naar han Halsor Bringe skulde tage faaledes i, har jeg bort sig. Svarte Ragnbild mødte dem paa en Klop ved Morsmyren, der maatte hun ud i Myren, og hun satte igjen baade Skoen og Soffetne, og Møllen, hun fulde have til Julegrøden, float ud af Kollen for hende, da hun fik se, at det var En i Streien, der red med Hovedet under Armen.“

Der udspandt sig nu en Samtale om Julestreiien, hvori jeg,

Handwritten notes on the left margin: 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/11, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18, 1/19, 1/20, 1/21, 1/22, 1/23, 1/24, 1/25, 1/26, 1/27, 1/28, 1/29, 1/30, 1/31, 1/32, 1/33, 1/34, 1/35, 1/36, 1/37, 1/38, 1/39, 1/40, 1/41, 1/42, 1/43, 1/44, 1/45, 1/46, 1/47, 1/48, 1/49, 1/50, 1/51, 1/52, 1/53, 1/54, 1/55, 1/56, 1/57, 1/58, 1/59, 1/60, 1/61, 1/62, 1/63, 1/64, 1/65, 1/66, 1/67, 1/68, 1/69, 1/70, 1/71, 1/72, 1/73, 1/74, 1/75, 1/76, 1/77, 1/78, 1/79, 1/80, 1/81, 1/82, 1/83, 1/84, 1/85, 1/86, 1/87, 1/88, 1/89, 1/90, 1/91, 1/92, 1/93, 1/94, 1/95, 1/96, 1/97, 1/98, 1/99, 1/100.

Handwritten notes on the right margin: 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/11, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18, 1/19, 1/20, 1/21, 1/22, 1/23, 1/24, 1/25, 1/26, 1/27, 1/28, 1/29, 1/30, 1/31, 1/32, 1/33, 1/34, 1/35, 1/36, 1/37, 1/38, 1/39, 1/40, 1/41, 1/42, 1/43, 1/44, 1/45, 1/46, 1/47, 1/48, 1/49, 1/50, 1/51, 1/52, 1/53, 1/54, 1/55, 1/56, 1/57, 1/58, 1/59, 1/60, 1/61, 1/62, 1/63, 1/64, 1/65, 1/66, 1/67, 1/68, 1/69, 1/70, 1/71, 1/72, 1/73, 1/74, 1/75, 1/76, 1/77, 1/78, 1/79, 1/80, 1/81, 1/82, 1/83, 1/84, 1/85, 1/86, 1/87, 1/88, 1/89, 1/90, 1/91, 1/92, 1/93, 1/94, 1/95, 1/96, 1/97, 1/98, 1/99, 1/100.

for om muligt at fremkalde andre Grindringer og Fortællinger, fortalte en Deel af de thelemariske, fætersdalske og valteriske Sagn om Åsgaardsbreien og Julestreiien^{*)}. Dette ifstedes imidlertid iffe. Een af dem havde en dunkel Grindring om at Streien i Urland foer om for Jaul og var inde i alle Kjørtere for at smage paa „Julebrøst“,^{**)} en Omstændighed, som naturligtviis i hoi Grad vandt Vaards Deeltagelse for Hæren og bragte ham til at erklære, at han iffe kunde være villig til at fare med til Jaul, om han bare havde en Hest, der kunde bære Striet med Streien og Gald til at rømme Ellet. Heller iffe kjendte de Sagnet fra Northorland, ifolge hvilstet den farer omkring ved Juletidet med tvende Hunde og som den todske Frau Helle eller Vertba giver de, der hjælpe den, Pen og gode Gaver. Det eneste de vidste var, at den i gamle Dage havde færredes meer end nu, fordi man nu var ude af Troen, og til Bevæis herpaa anførtes, at det i Justedalene i gamle Dage havde været Skif at have Staal paa Raaven, i Hjøset og i Bælsen, for at Streien iffe skulde sjæle og trøde i dem, samt at det havde været Skif at fride sig fra dens Besog ved at sætte Jærefors paa Døse og Jæhufe, og saadanne Kors var at see den Dag i Dag, men nu havde Hølet som oftest, at de vare ude af Troen. Da der iffe var mere at indvinde i denne Retning, begyndte Vaard efter en Indledning om det Kjendtskabs og Slægtskabsforhold, hvori Svartefmeden haanet til hans Døsfærd, at fortælle en gammel Historie.

„Svartefmeden boede paa Bjedla i Sogndal; han var en stor, svær Karl, som aldrig var fælen hværen for Diltrus eller Slagsmaal, eller for Trød eller Daunger. Men han havde iffe Ved at være det heller, for stærk var han som en Bjørn og han havde et libet Sværd, som kaldtes Ruffi, og det bar han stød paa sig. Saa var det engang en Thorsdagefrok sefnt om Høsten, at Svartefmeden havde været tilførs. Ret som han kom op paa Lundemyren, mistvæis imellem Hjorden og Bjedla, fik han se Lundemyrstroldet. Det laa stadt paa Myren og lod Maanen skinne paa sig; det var mest saa langt som Myren var bred, og Dine havde det saa store som Baghellert. Han Svartefmeden

Handwritten notes on the right margin: 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/11, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18, 1/19, 1/20, 1/21, 1/22, 1/23, 1/24, 1/25, 1/26, 1/27, 1/28, 1/29, 1/30, 1/31, 1/32, 1/33, 1/34, 1/35, 1/36, 1/37, 1/38, 1/39, 1/40, 1/41, 1/42, 1/43, 1/44, 1/45, 1/46, 1/47, 1/48, 1/49, 1/50, 1/51, 1/52, 1/53, 1/54, 1/55, 1/56, 1/57, 1/58, 1/59, 1/60, 1/61, 1/62, 1/63, 1/64, 1/65, 1/66, 1/67, 1/68, 1/69, 1/70, 1/71, 1/72, 1/73, 1/74, 1/75, 1/76, 1/77, 1/78, 1/79, 1/80, 1/81, 1/82, 1/83, 1/84, 1/85, 1/86, 1/87, 1/88, 1/89, 1/90, 1/91, 1/92, 1/93, 1/94, 1/95, 1/96, 1/97, 1/98, 1/99, 1/100.

*) Infr. Illustreret Nædbedlad for 1852. Åsgaardsbreien af P. C. Adhærnen. Nr. 11 og 16.
**) See Sagnet i sin Helhed hos J. Aalen: Prover af Landmaalet i Nærg. S. 27 fa. Christiania 1853, og efter hans Meddelelse i Illustreret Nædbedlad 1852 Nr. 56.

Handwritten signature: NB Kuvshelovs aft. Nysjævelskadig.

Handwritten notes at the bottom left: 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/11, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18, 1/19, 1/20, 1/21, 1/22, 1/23, 1/24, 1/25, 1/26, 1/27, 1/28, 1/29, 1/30, 1/31, 1/32, 1/33, 1/34, 1/35, 1/36, 1/37, 1/38, 1/39, 1/40, 1/41, 1/42, 1/43, 1/44, 1/45, 1/46, 1/47, 1/48, 1/49, 1/50, 1/51, 1/52, 1/53, 1/54, 1/55, 1/56, 1/57, 1/58, 1/59, 1/60, 1/61, 1/62, 1/63, 1/64, 1/65, 1/66, 1/67, 1/68, 1/69, 1/70, 1/71, 1/72, 1/73, 1/74, 1/75, 1/76, 1/77, 1/78, 1/79, 1/80, 1/81, 1/82, 1/83, 1/84, 1/85, 1/86, 1/87, 1/88, 1/89, 1/90, 1/91, 1/92, 1/93, 1/94, 1/95, 1/96, 1/97, 1/98, 1/99, 1/100.

No ha og gaatt i Baardamen: 50 Aar — og vil seie
Ja a no over 20 Aar faa og va so mykke Baar, at
og va ^{so} fabelagtig, ~~at~~ at og kinna tou den Hildori
som han Fluri fortaljer om at Svastemeden skal
han Baard ind i Lændmyrdestovle! ja, Dokkes skjæ-
ne da sjøler! — Men da va no da og ville
svart, — og ska fortelja Dokkes ein Hildori, som
og veit a sand, forsi og veit da. Da va no ein
so heille Bratten, so va mykke go Ven te Svast-
meden. Derfa too Karaden va dei glupaste Skis-
løipare i mange Dage, no dei va so for te
renne faa Ski, at so intji va nokken, so fekk so
mykke Fisk so Bratten; — for kvar Gaang han konge
Skien i Udvur, so so leit Bratten han Hrokkun,
so overhandig va han! — Ein Gaang so ykk han
i Fjelle, — so kom han te ei liten rund Kjødun,
so laag ute ei Fjelmis. Man hadde alder høird,
at nokken hadde faatt Fisk han den Stilla; — men
itje for hadde han kasta ind, förs han fekk ein
Aure, — ja han va rikkert med 50 Stor so ei liten
Køige, no so fekk, at da va — aldelet so Flekk, —
slik ein Kull hadde han alder tek. Man spotta
i Guds Navn, no fa' i Halsen han han, — for da gjorde

han alltid med den fjötte Fiskeren. Han hade Kjöpe för ¹¹⁶
ägna och kasta ut ett, för han beid ~~konst~~ passij, och
so Irciv than pas heile Thvelden, - han ägna
och beid, och Fiskeren drog upp - ja - Iokkes skjöne ja
sjölv, - so han fekk ei stor Kjöpe ganske met.
So gav han se Daa pas Kleinøyen Daa; men te
nemmer han kom Kjöpen, te Lottare vart Naava -

blev herten ræd eller fælen, han sprang beent til og stak Hufst i Hjertet paa det. Da Troldet skjønte, hvad Slags Smaal, det var, det havde faaet i sig, og det hændte, at det vilde „te aa sølakt“, havde det løst til at faae Tag i Smeden, men saalange Hufst sad i det, kunde det ikke røre sig. „Sik og drag!“ sagde Troldet. „Lad staa, som staaer, til Mandags“, sagde Svartesmeden — han vidste bedre end at drage Sværdet ud af Saaret — og dermed blev Troldet liggende. Da det havde mistet Anden, og Livet vel var af det, saa Smeden, at det luskede sig op fvy gloende Jernporte i Hjertet boriensfor Hjorden, og ud af dem frydde det saamange Smaaltruld, at det som valtende et Stilm som en Loverdagsmorgen paa Triangelen i Bergen, og Alle bar de sig ilde og skreg: „No er han Bistefar dand, no er han Bistefar dand!“ og saa tog de ham imellem sig, og bar ham ind igjensnem den største af Portene. Siden var der Ingen, som hørte Noget til Kundemprøtrodet.“

De øvrige Folk af Saadlaget havde ingen af de Giendoms- meligheder, der udmærkede Vaard i Slagen; de vare Hjordbønder og, med Undtagelse af een, temmelig træge og fensfoldige. Noget Vaards ironiske Tone, havde de saaledes antaget, at han i Et og Alt troede paa de Fortællinger, han havde givet til Bedste, og modsigde derfor med Jorighed den sidste Fortællings Paaalidelighed, idet de paastod, at det kun var Coentr og Habel. Den ene af dem, Thronn Pladsen, en gammelagtig brestfulderet Mand med kort Hals, et fanet Øved, der sad bnm ned mellem Skuldrene, et Par Dine, der saa ud som blaaakt Malf og en usædvanlig blond, næsten hvid Haarlug, sagde med en fremfende Hidsighed, der i Forbindelse med hans Stammen besvarede, at Ordene ofte faldt ham lidt forstret af Munden, og at han undertiden gjorde sig stellig i at forstaae sig, hvilket, da selv hans Stammen var kemist, naturligvis endmere valte Kammeraternes Vetter: „Galne Høll! som ikke er vituge!“ — „der sau J ser, at jeg er sandspaaet, Raaveitret er ikke langt unda, for han Thronn i Pladsen snalkter bagvend“, afbrød Vaard ham leende, hvorover han endnu hidigere forstaae: „Vituge Folk, som ikke ere galne, skjøner J hiel, de kan ikke tree Eligt, som du fortæller om Hufst, som skjøte Troldet i Smeden, for om det sau var i gamle Dage, saa var der ingen Sværd til, og Smedene førte ikke med Trold ved Siden som Kasteiner og Krigsfolk“. Der mærkede han først af de Døtriges Huisen, at han aller var paa den gale Veit og søgte at rette derpaa ved sit sædvanlige, „Da, J skjøner det hiel.“

„Men det, som jeg vilde sagt“, vedblev han, og søgte at funde sig, „det var, at det som jeg har hørt, det er sandt, og det skal jeg nu fortælle; det er om en som hedte Bratten og han var en god Ven af Svartesmeden. Disse To, denne Svartesmeden og Bratten, de var de bedste Skiløbere i mange Præstegjeld, de var saa svære til at rende, at der ikke fandtes Møge til Bratten paa lang Veid, sig en overhændig Hiffer var han. En Gang sem han gik i Hjeldet, som han til en liden rund Kjon (Jern), og den laa langt ude i en Hieldmør; han havde aldrig hørt, at Nogen havde faaet Hiff det, men han havde ikke for lasket ud, før han fik paa en Aare (Dret), saa stor og fed og gjilt, at han toftes han aldrig havde seet sig en Kult; han spytete i Guds Ravn og sagde i Dalsen paa den, J skjøner det hiel, for det gjorde han altid, den første Hiffen han beed. Allrig før havde han agnet paa og fasket ud igjen, før han fik en til og saaledes holdt det paa hele Kvelden, han fasket ud og Hiffen agnet paa saa fært som han beed, ja J skjøner det hiel . . . til sist havde han en stor Kijve fuld. Saa bandt han ey sig hiel og gav Tommen paa Hjemmeien og jo netmere han sem til Kijven, des lettere blev Stuen hans“. . . Dette var da altfor galt og jeg sig i hans stammende Høretrog saa dversk latterligt ud, at der, da Vaard humrende utbrød: „Mere Raaveit!“ paaom alle de Døtrige en saa uimærkaelig Huiselyst, sem de jo ogsaa tilfæretstillette, at Thronn Pladsen blev fornarret og sagde, at hvem sem vilde, kunde fortælle Resten, han sagde ikke et Mul mere; at Dvalperne skrede og gliste sem nogle Løse, det kunde saa være, men Vaard var jo ille et Daar bedre, han dumrede værre end en Galsk.

„Der nu bare ille idle, (vred) Bedstefar, saa skal jeg fortælle Resten,“ sagde Ladne Utigarden, en af de Jungste Hælende for ham, „jeg har hørt det saa ofte baade af dig og Gømmor, at jeg nok tænker, jeg mindes det. Da Bratten hændte at Kijven blev lettere og lettere“, begyndte han og forstaae paa den jævne og simple Maade, hvorpaa saadanne Fortællinger almindelig gives, „toftes han, at det var overulterlig, for Kijven var ny og der fandtes ikke Hul i den; men han blev reint forbina, da han satte den fra sig og fik se, at der ille fandtes mere end een eneste Hiff i den. Han søgte ille Noget til Kjarringen sin, men da det led over Non den andre Dagen, kunde han ikke helte sig, han maatte paa Hiffe igjen, og Hiffen ved ligesaa friskt sem forrige Dag. Eftersem han fik dem af Blandet, trode han dem op

paa en Vidie, for han vilde se, hvorledes det gik til at han misiede dem; men da han kom paa Hjemveien blev den ene Auren varfse efter den andre, og han kunde ikke see hvor det blev af dem. Han skjønte vel det, at det var de Underjordiste, som ikke unkte ham Fissen, og han skjønte det og, at de var med og tog den fra ham, men han var barm, fordi han ikke kunde see, hvorledes de tog den. Saa reiste han til Steerje Kirke med Skjipen og fyldte den med viet Muld, og streg til Skjonnens iagen i eet Gaende. Da han var kommen frem, stroede han en Ring med Kirsemuld rundt hele Bredden og reiste saa hjem. Om Jonfoss-Korsten streg han til Hjelde iagen; da vilde han tes hvorledes det nu var laget. Som han kom til Skjonnens hørte han, det gret og leet saa lide. Det var de Underjordiste, og da de sit see barm, tog de Hatten af sig, saa de blev syntige og raabte og streg: „Ide gjorde du, Kristmand, du skæmte Skjonnens for os!“ „Varre gjorde I; I tog Fissen fra mig, som jeg havde fiske,“ svarede Bratten. „Skjonnens er vor, og Fissen var vor, saa nær som den første; den spottede du i Hallen paa og sagde Kristmands Ord til, men vil du ætse os bare et lidet Lev (Abning) paa Muldringen, saa skal du saae fiske alt med du vil“. Bratten gjorde som de bad ham, og skrabede Kirsemulden bort paa et Sted, saa de kunde komme igjennem som i Vedet paa en Stigard, men først maatte de Underjordiste love, at de ikke skulde forgjøre Fissen, saa den blev traabit og utidig, og at de ikke skulde gjøre ham anden Slags Weinspil. Siden den Tid var han Godvenner med de Underjordiste, og fiskede saameget som han vilde alle sine Levedage.“

I den ulmede lun i Brandens og Aften, Sferne vare trufne mere og mere sammen fra Havfanten, og da vi begyndte at gjøre os rede til at drage afsted, skumrede det stærkere end sædvanligt paa denne Tid af Aftenen mellem de boie Hjelde; men den nordiste Sommerføld var endnu lys nok til at vi kunde see et Par stærkt bemandede Baade, der sævned indad Hjorden mod Ræstet vi stode paa. Vaard kjendte ogsaa snart en Deel af Mandfaabet, dog lod det til, at han tog Dret ligesaa meget til Hjalp som Diet, hvilket just ikke faldt vanstelig; thi de Kommente vare meget boirostere, og etsumarkeligt Træk, der stod ind fra Havet, bar næsten hvert Ord der taltes paa Baadene til vore Dren. Af deres Snak, Punt og Stoi var man snart paa det Rene med, at de var paa Hjemreisen fra et Brullup. Der var ogsaa Kvinde i Følget. Vaard regnede snart op en Ræmse med Raadne

paa hvem det var paa den første, og hvem paa den anden Baad. Der var han Da i Haagen og Hans i Hammaren, han Høltor paa Haugen og Peer i Vollen, han Ramund paa Diren og Knut i Viken foruden mange Andre; men hvorledes Njøltraavar-Da og Heste-Dans og Dellig-Petr, der var Kaser og foer og prælede mod denne Verdens Hørfangelighed, men som, efter hvad den Tunger sagde, for havde hjulpet Hans at skjule Stabbur-ten, vare komne i dette forresten, efter Egningsvdiis, ganske bærderlige Folge, det var noget, som hørtes Vaard eller de Dorige kunde forklare sig, og af disse Raadvarelse og de Doriges olde Tidssand og Trættersharde spaaedes Slagsmaal og braatne Pander, inden Hæden var kommen hjem. Nu blev der imidlertid Sang og Klang isæteder Slagsmaal; thi til Melodien af: „Stuule Sontagsvelden eingaaug fer me va“, som Epillemandene stregte paa Hælen, begyndte de paa den ene Vaad at synge en Visse, som Vaard imidlertid erklæret fer at være „Purkervisa“, og netop at indeholde Spiren til Uenighed og Strangleri, da de rimeligvis alene sang den for at sætze de ovennævnte Ellere af Stabursmaden. I den stille Aftenstid led Egnen klart ind til os.

Tre aar bette Bando her uti vaar Bygd
fulde Ra aa benta Purkoo.

Das dei kom vas Begen, molte dei no ein
fo dei gjestno vilte mata.

Alle Enaeforte han va lyse Mann,
Ginar Tombofsjear han bar Purkoo fram,
Purke-Enaefary mar;
dei va able tre.

Drengen afte kom mar Hovr.*)

Tre dr, gifte Rolf han ha sit rette Bet?

Hovre da va loange fele?

Drona Rolsa Purkoo drevi va vas Bet**)

ho va gjedd i tre tre Vete.

Enaefary fem aa la' seg ne voo sine Rne,
sævde,***) foer aa bante, Purkoo fulde te.
Purkoo ho bertfoor.

ho kom vas bajs Vor.

Sjæringi Rapp te aa vto.

*) Hestalei sætten Hovre eller Hovr. 2) Hovret. **) Om Hovret Hovr. ***) Sævde.

D' a' sje vandt*) da vera gjilbe Bønde ne,
 gao fring Garabne aa Prota,
 naar dei kann herfema Sveinlagte fo,
 bringa Kenjibna i Rete.**)

Da va da so gjort Kjaering so holt,
 ho sett uter Bartaa va' eit Gal'rand Smelt.
 Kaa kan da forslaa,
 naar dei fo ut aa gao?
 Da faer lalf i aetta Daga.

Vi vare stodte fra Fond, og da Bisen var til Ende, befandt vi os i Nærheden af de toende Baade, mellem hvis Mandslæber og mine Høft der nu udværlødes en Deel af disse Talemaader, som ere gjængse og sjæde mellem Bønderne ved slige Nøder og Sammenhød, om godt Veir, om Gjenfyndets Fornøiælighed, om hvad Slags Skøds de foer i, hvad jeg var for en Karl, om Traktementiet, Skaalgaverne, Dandsen og især om Øllet i Brøl-lupper. Dette sidste rostes som udmærket, og da Vaard bellagete, at han ikke havde noget af det gode Drifke paa sin Dunt, der nu kun indeholdt en Slutning af det han for gammelt Kjendskab og gode Ørd havde faaet overløbt af Kamund i Reine, — nils-fede Kjøgemesteren smilende, halvsligt og med et glindende Aa-son, der vidnede om Øllets Fornøiælighed, til ham og ralte ham et Skraus, som han holdte af en liden Dunt, han var bleven forsy-
 net med til Hjemfærden.

Medens Kruset gik rundt, medens Øllet prisfædes efter For-
 tjeneste, og hver snalffede sit Enaf, begynte Vællig Peer, let tjens-
 delig paa Dangebovæderens og Kæferens almindelige Væien og
 Hæler, med en Stammen og Hiffen, der ligesom hans sive Blif
 og uiffre Sæde tydeligen viste, at han havde taget vel saa me-
 get til sig af Nøsten som Nogen, i en sangrende og suttrende
 Præfatione at uddrede sig om Driffens og Brandvæins Fordæ-
 velighed og Forsængelighed, og tilfæst benvendte han sig ligefrem
 med formanende Ørd og Trudfæler om Svovelspølen og Helvedes
 Jib til Vaard, som han nok syntes havde taget for meget til sig af
 Øllet. Den Tilfælte var iffe den Mand, der blev Nogen Svar
 fuldfig, men han maalte ham, under de Doriges Katter og høi-
 røfede Vifald, som man siger, Skærpen fuld, og sparede i
 det Hele aldrig Svøben, hvor han fandt Leilighed til at give

*) vanffelig. **) danske Slæftekirsemere op under Tægen.

et Nop eller et Snært. „Kansfæe,“ sagde han, idet han med „Taf
 og Væe“ ralte Ølkruset tilbage, „kansfæe jeg iffe burde svare dig,
 min høre Peer, det er jo et gammelt Ørd, at det er Etom at
 snalffte til Præfien paa Præfioelen; men det var det jeg vilde fige
 dig, at om du nogen Tid fælde blive indfat af St. Peer til at
 gjæte for Porten til den hellige Staden, saa skal jeg sige paa
 Seglet og løfse paa Datten for dig, men til jeg faaer Himmel-
 brev paa det, skal Seglet fæaf og Hatten fæde, og saa var det
 det, at Brandvæinet som du fæller saa meget om, det har jeg
 brigat til Hællebed paa Hiffle, og naar jeg kunde faaf det, hvor
 det roynete paa, men forresten skal Ingen kunne fige,“ tilføiede han
 med en Vægt, som angav at der hentydedes til en bestjendt Kjends-
 gjerning, om nogen anden Tilfædeværende, at Vaard i Sluggen
 er kommen hjem fra Byreisen med V tom? Brandvæinsfaage og
 X fuld Stolt. — Siden jeg har hørt dine Gaver og din Uffæ-
 gælle af Skriften, kan jeg vel begribe, at du kan behøve at gaaf
 i Sæbet og tage dig en Taar til Styrelse og Hffebod, om det
 faa er midt i Præfien, ellers fænde det blive for fært og tomt i
 Bringen baade paa dig og paa dem, der fælle løe paa dig.
 Men det du sagde om Øllet, det holder jeg iffe med dig i, og
 det holder iffe de reite Nøgterbedsartene med dig i heller. Det
 er bedre Høft end du er og bliver; de har faat et Ørd, som er
 mere værd end føy af dine Præfæter, og det Ørdet er lom om jeg
 fælde have faat det selv. Væed du hvad det er? Nei det væed
 du iffe; derfor faar du læse bedre over, naar du vil fænge Næ-
 sen i Nøgterbeden. Har du iffe“, forfætte han i en halv fpege-
 fuld, halv forægtelig Tone, idet han atter mødte det fælte Øl-
 fruaus, som raltede ham, efterat det havde gaaf rundt i Vaadene,
 og lægen drak ligesaa hjertelig til Øllets Priis som han talte,
 „har du iffe feet den store Plafaten til disse Nøgterbedsartene?
 Den er mest saa stor som et Hæringssægl. Den er grei nok at
 læse og mæe skal jeg trof. En behøver væeren at væere bresnyf
 eller bibellært til det, for Boghæverne ere mest saa lange og greie
 som Sæderevens (Ribbenene) i en fvolten Griis. Har du iffe
 feet den?“

„De figer saa“, vædblev han, idet han med sin dybe Stem-
 med høitideligste Tone begyndte at forebrage den ombantlede
 „Plafats“ Begyndelse, læsende og i Skrifspøget, en Foredrags-
 maade, han — som det Følgende viser — snart fælt ud af, for
 at optage sin egen mere livfulde Fremfælling: „Væe Hærfæere
 vare fære og hørfæ og hørfæ, og de ubærdvæne den halve Hærfæ“

Tegning af Bogen det 400000 alle itilfæ

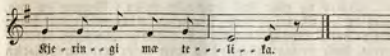
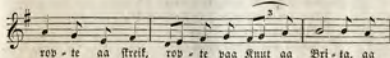
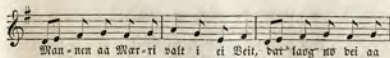
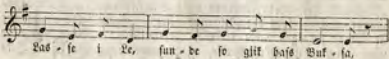
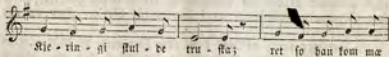
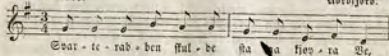
den; thi de brydes sig ikke i Vin, eller Brændevin eller i nogen Leds Brændevin, tillavet Drik. Men hvad drak de, mener du? — De drak Ol, saar det; — hjemmebrygget Soaueol drak de, saar min; — det var det, som gav dem Maa i Venene. — Det siges Plafaten, og de som var gjort den, de Vatterbedsarlene — det er mine Aelt. — Ollet er det, — det er det, som styrker. Drik Ol, skal du kjende hvor rask du blir i Ryggen, og hvor sjak du bliver; da behøver du ikke at „hange Hoove og rangja Angune, naar du skal see paa ein bra Kar“. Tror du at jeg var blevet Mand for at tage en Sildetente paa Raffen ligesaa let som han Da slanger Elorve-Mjolspen sin paa Ryggen, eller du eller han Hans render ofsted med en Hestekinke, hvis jeg ikke havde druffet Ol. — Ollet — det er Basen.“

Den rungende Vatter, der overtøvede de Kammedes Knurren, viste at Vaard havde truffet Hovedet paa Sommer, godtgjorde hans Talent som Høstetaler og afvandede tillige det Bredesudbrud, som man kunde vente sig af de saa haaret Hornmedes Miner og ubforerende Diefast. Kvindernes Instinkt søgte at give Taler og Stemning en anden Retning, idet de begyndte paa en Vise, som Spillemanden ogsaa strax var færdig at spille op til paa Hardangerfelen. Dens snurriege Text og tvivle Melodi løskede ogsaa snart en Deel af Mændene til at stemme i, og under Sang og Klang skjode Baadene atter for raste Aaretag hen over det mørke Hjertespeil.

Svarterabben.

Con moto.

Noedfjord.

Knut aa ho Brita, Øenta aa Dreng
houde da tet te friso,
straang dei paa Dri alle som ein,
Gunden ma dei tillita;
summe ma Stoang aa summe ma Staur
frydde fring Marri nett likso Rour;
able ma Marri kala,
fløpa aa flit aa kala.

Handra aa nitti Vindespel,
nye so su' dei vera,
laga dei te aa smurde dei vel,
lant so aet Beiti vera.
Able Vindespel, i Stuffe dei braff,
dar so dei able endaa lika fast,
alt te dar kom ei Kjempa
aa dar paa ei Byr ma Lenffe.

Kjempeo ho kala Vori si ma,
so da i Marri glumbe*),
treiv so i Marri nett so i eit Kje,
Marri ho laag aa stunde;**)
treiv han i Marri, gjore so eit Raß,
kala ho uppaa Marri ma Galt;
dar laag ho sprent' aa sparta,
rubla seg aa grov upp Marri.

*) af glumja, deene. **) af Runja, hønne.
Nors Høttel, for 1855.

Skarlabben Nu' gje Kjempeo Bre,
 hundre aa nitti Leira,
 sjaan Smalofoll' da sjaan Baage Emær
 aa Elinn utav sefstan Reina,
 tolv Tenne Njemme, tolv Tenne El,
 tolv Tenne Efor aa tolv Tenne Njel,
 Elire mæ Knis aa Velte,
 (Ivce da han Nænt hjelte.)

Baard og mine Fjoll brunnebe ogfaa i Begyndelsen med, men de lod ikke til at sjenbe Terien og forsummede derfor snart; thi da der i Brullupsbaadene var et talrigt Mandskab ved Raerne, bleve vi snart tilagters og horte inden fort kun Melodien flinge hen til os.

I den Stumring, som nu har uddrebt sig, flige Hjelbene jetteflore høit op over vore Hoveder, og hist og her synes de at flige endda høiere og i Himmelsveloingen, fordi de tabe sig i Etkerne. Fjorden ligger i et Halvmørke, der fordybes ved de tatte Skylog og Skyggerne af de himmelstrævende Hjelde, som sorte og truende synes at flige nærmere sammen for at nedtræbe den Fornovne, der drifter sig til at færtes i Væ af deres knusende Magter; men hist oppe i et Efor ser vi, gjennem en oasben Rift i de lavere liggende Efor, at der høit over de øvrige ligger et endnu beiere Hjel, hvis sneedakte Hvalv er hyllet i en mat Glands fra Nat-Dimlen, der skinnende hvalver sig over det, og dets magtige Strop hæver i Duffi og Klarhed høit over de tunge, weitrtruende Eshlag.

Fra de dybe Klostet og Dale, der som magtige Slagfugger kaste sig ind mellem Hjelbraderne, udgaar der en Guls, som pludselig forvandler Fjordens mørke Flade, lig det Vandrust, der dugger og fordufter Staalspillet. I dette Dieblil bryde ingen andre Lyd, end de Naturen selv frembringer, den natlige Fred, men man synes at fornemme dens Aandedrag i den frydrede Duff, der fra Dalens Træer og Urter føres ud over Fjorden og oplivende forager og spirer de i Lummerheden slappede Nerver; man synes at fornemme dette Aandedrags Hjelende Puff i Gloenes og Barkenes stærkere Brusen, der snart fligende, snart solvende lyder ud over Fjorden. ~~En~~ glimter ~~over~~ Lynet over Hjelde og Bræer, og Eshernes eventyrlige Hærskarer træde, belivede gjennem de

*) For hjelste

*) For hjelste
 X ~~for~~ at at derhaanar un Hjelbenfor,
 fordi det gjennem i Hæfser Hæfserog
 givner færel og de Pjævelen lidenbræ

Bordling = Ljn.

Salv

tidligere Fortællingers Billeder, frem i Ljens flygtige Glands, for i det paafølgende dybe Mørke at faae endnu faerlagtigere for Indbildningen. Nu følge Ljn paa Ljn, Skrald paa Skrald, der rullende og hundrede gientages af Dværgmaalet. Det lyder ret som om Tordenens gamle Hære i Epidfen for Regaardsreien vilde truende Hærskarer et ude at age.

Ljens nærmeste Hjel med næsten overnaturlig Hastighed, og mine Fjoll, der nu først lod til at høve fatter Veirets rette Hæfsted, halede ud af alle Livens Kræfter for at naag det eneste og nærmeste Vandingssted, der fandtes paa lang Reiz under de heile Hjelvoage.

"Det bliver et Troldrevir", sagde Baard, da Baaden var halet paa Vand, og det første voldsomme Vindstød kom ned; "Vinden kommer i Vøsevis. Gud hjælpe dem, der ere paa Fjorden i denne Nat!"

Inden fort spjætre Stormen ned fra Bræerne og vidfede, hvinende og rusende som et Høsfald, Fjordens Bænde, saa at de inden saa Sekunder stode i et Skum, der som Regn og Taage tog for dens Rafen; det ved og hylede ud fra alle Klostet som om alle Troldene vare slupne løs og oerbed hverandre i Hyl og Hujen, og midt imellem disse vilde Toner syntes vi pludselig et Dieblil at fornemme Lyden af menneskelige Stemmer, men vilde og oprorte, næsten som Naturens egne Uld. Baard træde, han ved Lynblinset fjærnt ude havde set den ene af hine truende Baade med Hvaler i Veiret og tæt ved os Mændene i den anden med hverandre i Slagsmaal. Jeg faa intet Andet end Graat og Mørke, men faa meget er vist, at vi horte et Hvim eller et Efrig, et haablost, jamrende Efrig, ude fra Fjorden. De Dørlige hviffede om Draug og Rok; men Baard, der først i Stilhed havde talt til mig, bed dem at gjøre Baaden klar og kaste Alt ud af den; thi saasnart som Veiret gav sig den mindste Men, skulde de paa Fjorden, "og da," sagde han, "da spørges det om vi har Mæg i Venene og det rette Hjertelag." Derpaa raste han dem Alkanten idet han tilføiede: "I skal see, det kommer til at regne paa, tag Jer derfor først en Laar Driffe af Bryggjet til han Namund i Reine."

gør nu i alle Melodier og mellem
 Hjelben og de øvrige Tønder: de færel
 og de Pjævelen lidenbræ

Tuor Latta all Professorerna: 17
Sjón Magister.

Kan det belaznads Stav: Hittil
for Pagnoffordan som jaguar ut
at berde rättaga de Pagn & Sann
Ludis undragats & ; Nr 44 g
46. samt Nr 56. D. 226. i Tugt
g Ammorsning. Jeli det for
maatt. jylde Ofen postoll. ay
gfronjon maatt. naye forberet
i Oralt oblogus yan Nazuan
not. De to viffa Pagn D. 226 maatt
vrisnar an af Saltman, otoll,
Van naye dyt Sann postoll
Aptadagmet f. l. g. Grad faro
de an dulle Arrozament?

Uppredelad
Grad viff. maan Vaxo
vaxo i.

Argentin.

47
Mr Magister Thaefer

St. Jullijns Jarum az
Speru Vortontogad
Nylass Louskubaa,

Ennare Sjuvillan og Sju
Lufsdumde Sjaldval. aff-
ver Sjaldum iinde 16-18
og Sjuu Timare Sazken
i d. Saugj Paucumaduzas
Sju s. d. h. h. h. h. h. h. h. h. h.
Loug and Natum og Miste,
at au uufkan Sazika Jader,
Dondurkastuzar for Sjuvillan
Sjaldat ^{for} Sjuvillan Sazika
og Sjuu Sjuvillan og Sjuvillan
for Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan
ad Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan

for Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan
Lufsdumde Sjuvillan Sjuvillan
mottar uufkan Sjuvillan Sjuvillan
og ammitti, Sjuvillan Sjuvillan
Jarumdan, Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan
for Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan
iinde uufkan Sjuvillan Sjuvillan
Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan
Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan
Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan
Sjuvillan Sjuvillan Sjuvillan

erligt Køn, og uiaant Paar
Saa en Høveder sigt og fed,
en Blausfarvet en dærvareg
Vædd, som selv gjenfærdig
i høifaldet alleruulde
følelige. Brøddegrader.
Dette er alt som gjenfærdig
og Eildrom sel nære
Løftklagfærd og dærvareg
Læve: som for Ejordklagfærd
og høifaldet. Døftan
en Møde stæde i Søfærd Møde.
et stæde og stæde Møde en alen.
Dette er dærvareg Møde en fra
Høveder alt som Læve
Dette: Møde en høveder dærvareg
Møde en stæde, en det stæde. Døftan
fast at som Læve en
Læve som Læve som Læve
Læve, en som Læve som Læve
Læve en stæde. Døftan, en stæde
Læve en stæde: høifaldet alt som
en Læve en stæde en stæde,
en alle Læve en stæde, en
Møde en stæde en stæde
en stæde en stæde; en stæde
en stæde en stæde en stæde
en stæde en stæde en stæde
en stæde en stæde en stæde
en stæde en stæde en stæde

Det er noget, som man ikke vil
 se frem for sig selv, og endog mindre
 vil man se sig selv, at blive
 sig selv som en sandt Lyst-
 klager og den varigste i sin
 sin fremtid ~~med~~ Maler og
 gjengive ~~der~~ ~~med~~ ~~de~~ ~~de~~ ~~de~~
 Skabere, med alle de Ord, at
 de ikke end ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 Densitet med ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 forresten for ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 en ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 og ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 og ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 Det er ikke end ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 med dem, som ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 alle Maler og alle, som
 som ikke for sig selv end
 den ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~

uovte

Men det forklarede ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 med ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 som ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
 tal, som ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~
~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~

f. t. t. t.

~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~ ~~den~~

For samme Skannede Luft-
klarhed, for samme Blynd
af dybt, faste, Saars og
Sars og af alle Samfundene,
og som især med Aften med
dele Sars anfangende
Physiend, ligger ~~at man~~
~~gælder~~ Malerens tilhørende

1/2

at Luftens Klarhed alle Jæn-
nemestlystige tillægsmed
Sars For firden overgød,
eller med Sars firdig, sand
med Sars ~~Maale~~ og ~~af~~ ~~af~~

1 Rysk

for/gan Paardhøjst og
jo tyndere og klarer. Enste
er, ~~at~~ Sars er Sars

1/2

g al. Jænner. Jænnerens
er, for igennem Sars
Sarkene med at Sars
eller Sarsen klænnede
Dufflor. Higen man og til

1 For alle indlyse Nat
Fing eller Hægt med
28 Sarsens Borende
Sars og Sarsen Hæ
1/2. For alle Sarsen
Hægt og Luft.
Løst eller 1/2

an betydelige. Jæde indly
Sarsen f. by for Sarsen Jæde
viden til an 2-4000 Sars
over Sarsen, for Sarsen Sars
med at 3-3 Sarsen
Luftens Jæde Sarsen Sarsen

